

Prof. dr. sc. Drago Roksandić – sudionicima preddiplomskog seminara na Odsjeku za povijest
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
iz *digital humanities* „Lijepa naša domovino“
2015./2016.

Zagreb, 2. ožujka 2016.

Poštovane kolegice i kolege,

hvala Vam na spremnosti sudjelovati u preddiplomskom seminaru koji je zasad bar u ciljevima svojevrstni novum u nastavi na Odsjeku za povijest. To je na prvom mjestu zato što je predmet studija hrvatska himna „Lijepa naša domovino“ kako u svojim hrvatskim tako i međunarodnim obzorjima u „dugom 19. stoljeću“, tj. do 1918. godine. Drugo, u pristupu i načinu rada kombinirat će se tradicionalne s inovativnim praksama. U potonjem slučaju bit će to mogućnosti koje otvaraju 'digital humanities'. Treće, seminarska radionica je od početka rada umrežena u europski projekt mreže NISE, utemeljene na Sveučilištu u Antwerpenu. Kolegica dr. sc. Nel de Muelenaere, voditeljica projekta, bit će s nama u izravnoj vezi od početka do kraja rada i uskoro će Vam se i sama javiti s elementarnim obavijestima u Vašim osobnim umrežavanjima među projektne suradnike.

Ipak bih napomenuo da koliko god mi je stalo da se što je moguće bolje obučite koristiti metaforički neograničene mogućnosti računalnog programa DIANE u kojemu se realizira i projekt o europskim himnama, upozorio bih Vas da uspjeh ove seminarske radionice ovisi i o kombiniranju individualnog i grupnog rada. Konkretno, unosi u vezi s „Lijepom našom ...“ morat će biti prethodno raspravljani u seminaru nakon zajednički dogovorenih istraživanjima u knjižnicama i arhivima u Zagrebu. (O tome će konkretnije razgovarati na sljedećem satu u ponedjeljak.)

Seminarskoj radionici se pridružilo nekoliko mojih suradnika koji su diplomirali (M. Draganić, T. Habdija, L. Jakopčić i V. Muić), koji su na doktorskim studijima (M. Globačnik), koji su doktorirali i već imaju praktično iskustvo s DIANE (B. Brgles) i koji su nastavnici na našem Fakultetu (M. Rajković Iveta). Riječ je ljudima posvećenima struci, ali i timskom radu pa sam siguran da će u naše rasprave unijeti poticajnu dinamiku koja neće ugroziti izvorne nastavne funkcije seminara.

Kolega dr. sc. Branimir Brgles iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, inače povjesničar, bio je nedavno u Beču na 'training session' u vezi s ovim programom i projektom pa će nam u ponedjeljak, 7. I., u 11 sati u A-202, praktično prezentirati i program i projekt.

Kolegica de Muelenaere mi je poslala i priručnik za DIANE kao i nekoliko članaka o himnama i problematici himni u različitim kontekstima. Dakako da se od Vas ne očekuje da ih odmah pročitate, ali se očekuje da ih koristite, kao što se pretpostavlja da ćete i sami kumulirati i apsolvirati druge radove kako o „Lijepoj našoj ...“ tako i o drugim himnama, himnama općenito, napose u 19. stoljeću. Kolegica Nel je inače mlađa, vrlo komunikativna osoba i rado će biti u vezi sa svima. Za ovu priliku je poslala pitanja u vezi s nekoliko mogućih 'strategija' rada na povijesti himne. Prenijet ću Vam taj ulomak njezine poruke:

Nice to hear that you had a good start and that the students are very motivated. I think it would be good to ask each of them to enter a few assigned objects (e.g. songs/poems/persons/performances) in the database. That will give them a sense of ownership. Would it help if I wrote a short user guide – similar to the one you received for the directory? How good is their English?

Now we have to decide on the main research themes. I see a few possibilities for DIANE:

Analysis of the thematic textual and musical content of the national anthem, and the influences from other poems and songs

Here the focus is on the connection between the anthem and other cultural artifacts in Croatia and abroad.

Input in DIANE:

- Make an elaborate object of the Croatian national anthem in 'Artefacts', in which you create a very specific set of keywords (you could spend a lesson on analyzing the text and listing up thematic key words)
- Enter the different songs, poems, texts (or other national anthems) in 'Artifacts' that influenced the music and texts of the Croatian anthem, apply the keyword list to these objects (you could assign one song/poem to each student)
- Link these different artifacts through sub-objects, which will make it possible to visualize these cultural transfers on a geographical map with timeline

Analysis of the key persons in the creation of the national anthems

Here the focus is on the social network of the persons who played a role in the conception of the anthem

Input in DIANE:

- Make elaborate objects on the author and composer with their bibliographical information such as birth, work history, connections to other persons and networks in sub-objects.
 - Look for other persons that played a role in the creation and choice of the anthem, or who influenced the author and composer. That could be the authors and composers of the songs and poems that are already entered in the thematic textual and musical analysis above.
- Again, you could assign each student with a person. Make sure that they have a clear idea on what information to enter: you could ask them to merely fill in the name and nationality in the object descriptions, and the date of birth and decease, the locations they worked and lived in, and the connections to other persons and artifacts in DIANE.
- Make sure that you connect these persons and capture their contacts in sub-objects. This will make it possible to visualize these personal connections in social network graphs and a geographical map.

Analysis of the main performances or events in the history of the anthem

Here the focus is on the organic growth and decline in popularity of the national anthem through performances

Input in DIANE:

- Make objects on key performances in Events. Again, you could assign each student a performance, and make sub-objects for the date and location of the performance.
- Create objects or links on the persons or networks of persons who organized them
- You can beautifully visualize this, and discover other key players than the author and composer

What do you think? You could do all three perspectives, or one of the three, it all depends on the level and motivation of the students and the work load you had in mind.

Molio bih Vas da razmislite o ovim pitanjima. Nećemo ih moći sva raspraviti. Dovoljno će biti ako dođemo do nekoliko važnih, a praktičnih spoznaja. Mislim da je naš sastav takav da to uopće neće biti problem.

Dakle, do ponedjeljka! Srdačno Vas pozdravljam,

Drago Roksandić

NB: Vaše adrese ću dati kolegici Nel.